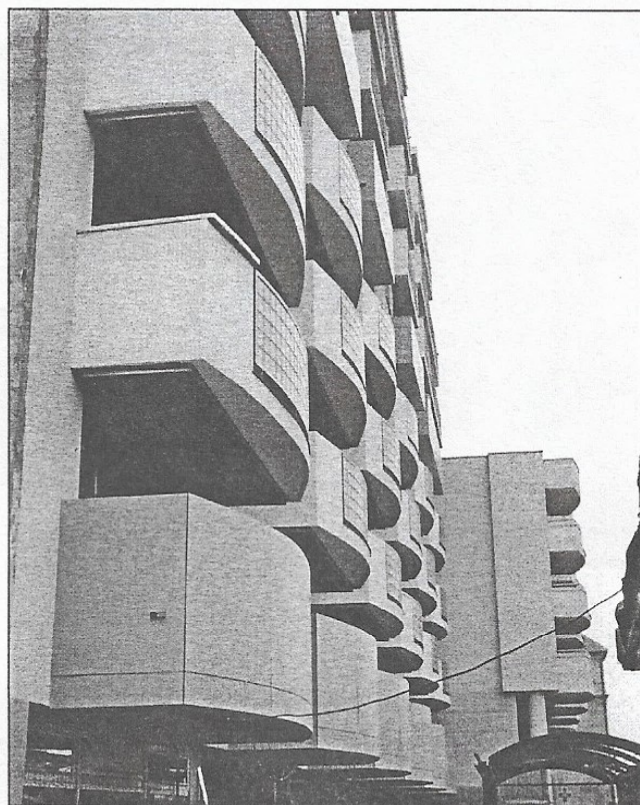

Doc. Ing. arch. akad. arch. Ivan Gürtler, PhD.

SKLOBETÓN NA ŠANCOVEJ ULICI

Už ako malý chlapec som sa rád so svojim otcom prechádzal cez pražské a bratislavské pasáže. Fascinovala ma ich priestorová veľkorysosť, prekrytia akýchsi peších obchodných uličiek, čulý život v nich. Spomeniem aspoň dve: Černá rúže a Royko Passage. A v nich sklobetónové klenby, sklobetónové pavlače a podlahy dvoran, ktorými sa prisvetľovali ešte ďalej suterénne priestory. Ako študent architektúry som sklobetónové výplne objavoval v ďalších objektoch funkcionalistickej architektúry, najmä v administratívnych a komerčných stavbách. Sklobetón bol a je synonymom a nedeliteľnou súčasťou medzivojnovavej avantgardy minulého storočia nielen u nás, ale v celej Európe. Bol povznesený ako typická výplň stavebných otvorov z priemyselných stavieb do objektov občianskej vybavenosti a obytných domov. V dnešnej architektúre sklobetón zažíva recesiu a je opäť „in“.

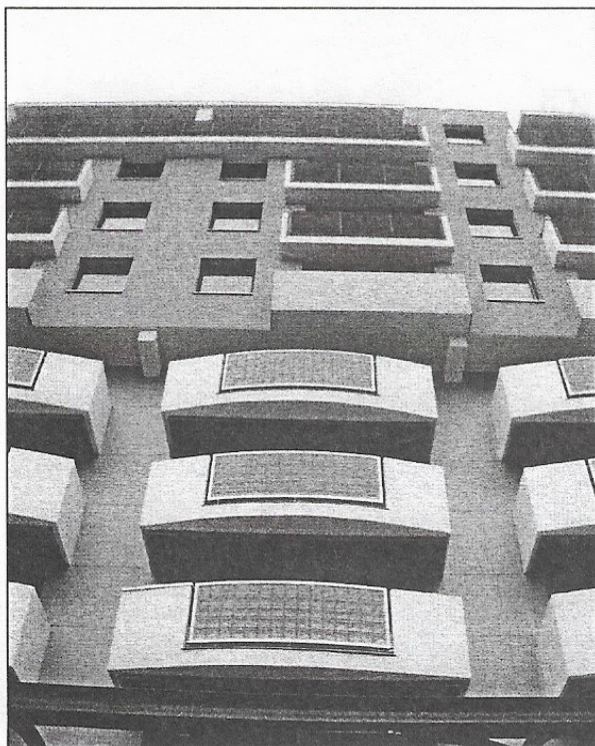
Keď sme sa začiatkom 90. rokov minulého storočia ako autorská dvojica spolu Jurajom Karáskom dostali opäť k našim domom „pod stanicou“ na Šancovej ulici, čakali nás na rozostavaných častiach zmeny funkčných náplní hlavne parterov a nadväzných podlaží. V objekte D, ktorý je na nároží ulíc Šancovej a Murgašovej, a jeho nárožie bolo charakteristické točitým vretenovým schodiskom, prístupným 2. nadzemné podlažie administratívy, vyvstala otázka ako z exteriérového

schodiska urobiť interiérové. Ďalej bol problém s výplňami do oblúka formovaných pôvodných zimných záhrad na balkónové zábradlia na ďalších bytových podlažiach. Problém bol aktuálny i na susedných objektoch E a F, ktoré pokračovali hore Šancovou k Žabotovej ulici a boli už rozostavané v hrubej stavbe.

Bolo treba hľadať riešenie, ktoré by nielen z architektonicko-výtvarného hľadiska, ale i konštrukčno-technického vtačilo/dalo tejto

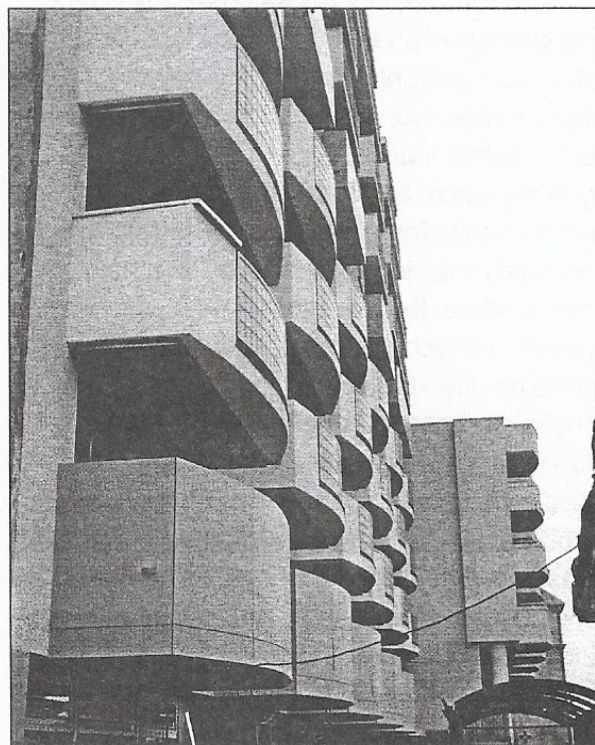
časti uličného priečelia Šancovej ulice jednotný, charakteristický motív a architektonický detail. Napokon vo vnútrobloku sklobetónové výplne v kombinácii so sklopnými ventilačnými okennými krídlami vo vertikálnom radení nad sebou presvetľujú schodiská a výťahové haly. Rozhodli sme sa pre sklobetón. Naše rozhodnutie, avizujúce hlavne jeho prácnosť, náročnosť na presnosť a dodržanie technologického postupu vymúrky zo sklenených tvárnic nebolo spočiatku prijaté najmä dodávateľom s pochopením. Podnikli sme „osvetovú“ exkurziu do neďalekého Brna, kde na najnovších realizáciách Ateliéru Plus a po konzultáciách s kolegom Petrom Uhlířom sme investora a dodávateľa presvedčili o vhodnosti a správnosti nášho rozhodnutia.

Sklobetón má viacero predností a výhod, pre ktoré sme ho použili najmä ako výplne stavebných otvorov na priečeliach, ale aj v interiéri:

- rozmer vnáša moduláciou tvárnic do architektúry rád,
- dezén a farebnosť obohacuje architektonicko-výtvárny výraz objektu,
- ako výplň stavebných otvorov v obvodovom plášti má výborné tepelno-izolačné vlastnosti,
- tvárnice vykazujú veľmi pozitívne zvukozizolačné parametre,
- od čírych cez transparentné až po netransparentné v rôznych dezénoch sklenené tvár-

nice poskytujú veľmi charakteristický prestup svetla: difúzne, mäkké svetlo. Priehľadnosť, či nepriehľadnosť sú pozitívne najmä pri koncipovaní vzťahu exteriér-interiér a

- z hľadiska bezpečnosti výplne odolávajú náporom vetra, zemetraseniu a prearmovaný raster sklobetónu je výborný proti preniknutiu do objektu, resp. priestoru,
- tvárnice spĺňajú vysoké nároky na požiar- nu bezpečnosť, najmä pri aplikácii v požiar- ných únikových cestách a pod.,
- jednoducho sa vymieňajú, údržujú a čistia.

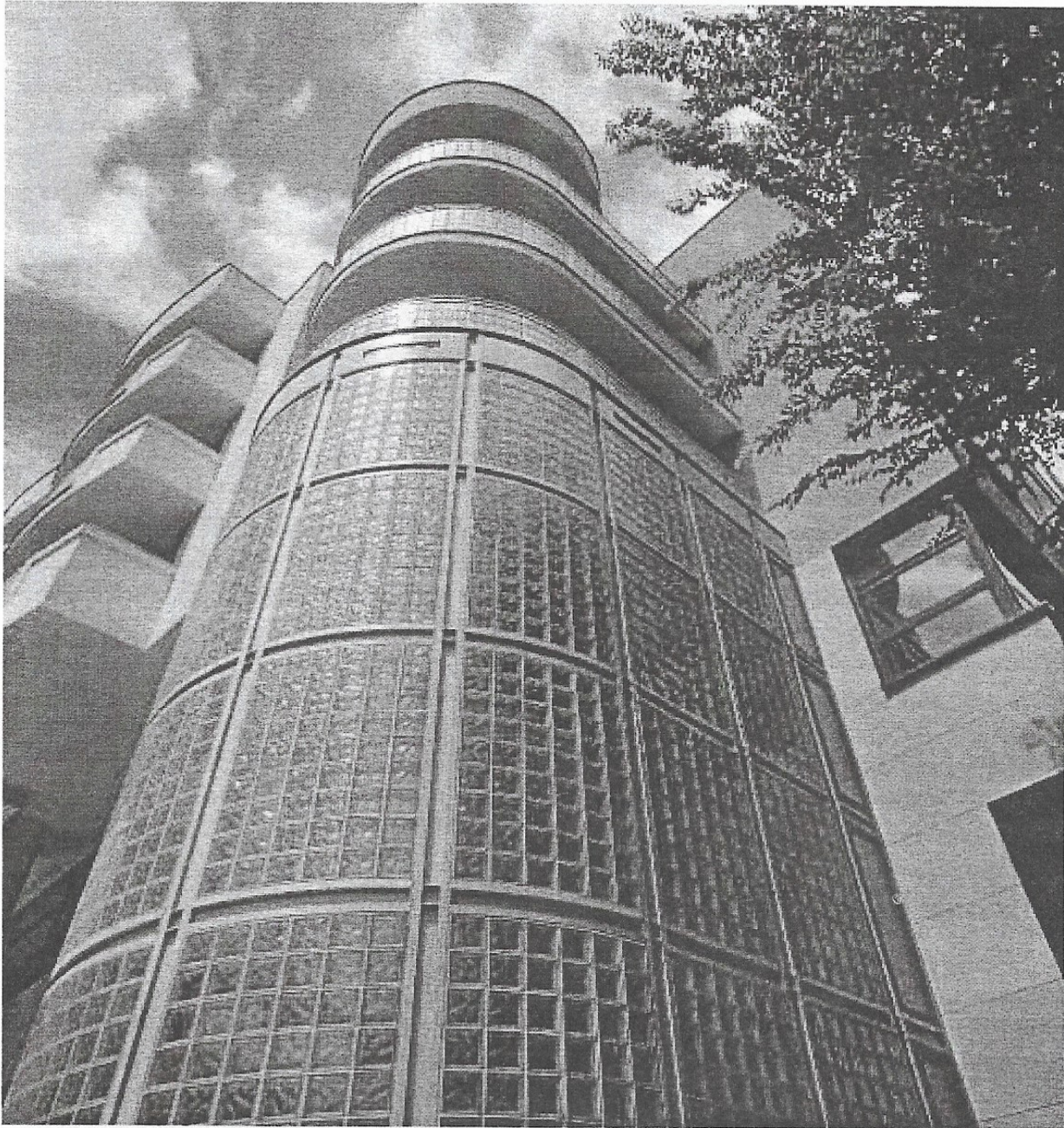

Tradičný štvorcový rozmer 190x190x80 mm, čírych sklenených tvárnic osadených do oceľových profilov a rámov nám vniesol do fasád moduláciu s viacerými zaujímavými architektonickými a konštrukčnými detailami.

Vstupný objekt do Klubu ŽSR, ktorý je súčasťou pešieho ťahu pozdĺž fasád medzi Murgašovou a Žabotovou ulicou a má charakter „vagóna“, pre malé rádiusy pôdorysného oválu má použité sklenené tvárnice 240x115x80 mm, v kombinácii s rovnými presklenými výplňami obvodových stien.

V interiéri jeho vstupnej haly máme sklobetónové schodiskové vreteno, ktoré s nepriamym a priamym osvetlením vnáša do priestoru zaujímavú atmosféru a pohodu.

Sklobetónové tvárnice sú osadené v oceľových U-rámoch, konštrukčné horizontálne a vertikálne prvky tvoria valcované H-profilu,

ktoré sa svojim profilovaním uplatňujú ako tektonické prvky na fasáde. Pri týchto primárnych oceľových profiloch je potrebné eliminovať nežiadúci tepelný most so všetkými prípadnými negatívnymi dopadmi (orošovanie, korodovanie a pod.).

Sklobetón si v konečnom dôsledku aj od architektov vyžaduje spoznať jeho konštrukčné a technologické zásady, aby jeho výsledok a konečný efekt bol v prospech architektonického diela.

Sklobetón, ktorý v konečnom dôsledku umožňuje vytvoriť bohatú škálu svetelných efektov v exteriéri i v interiéri, považujem v architektúre s jeho textúrou za „sklenený“ závoj, za ktorým sa nachádza často diskkrétne a intímne prostredie.

